

[Τη γλώσσα μου έδωσαν ελληνική]

Άξιον Εστί, Τα Πάθη, Β΄ Ψαλμός

Οδυσσέας Ελύτης

διδασκτική πρόταση

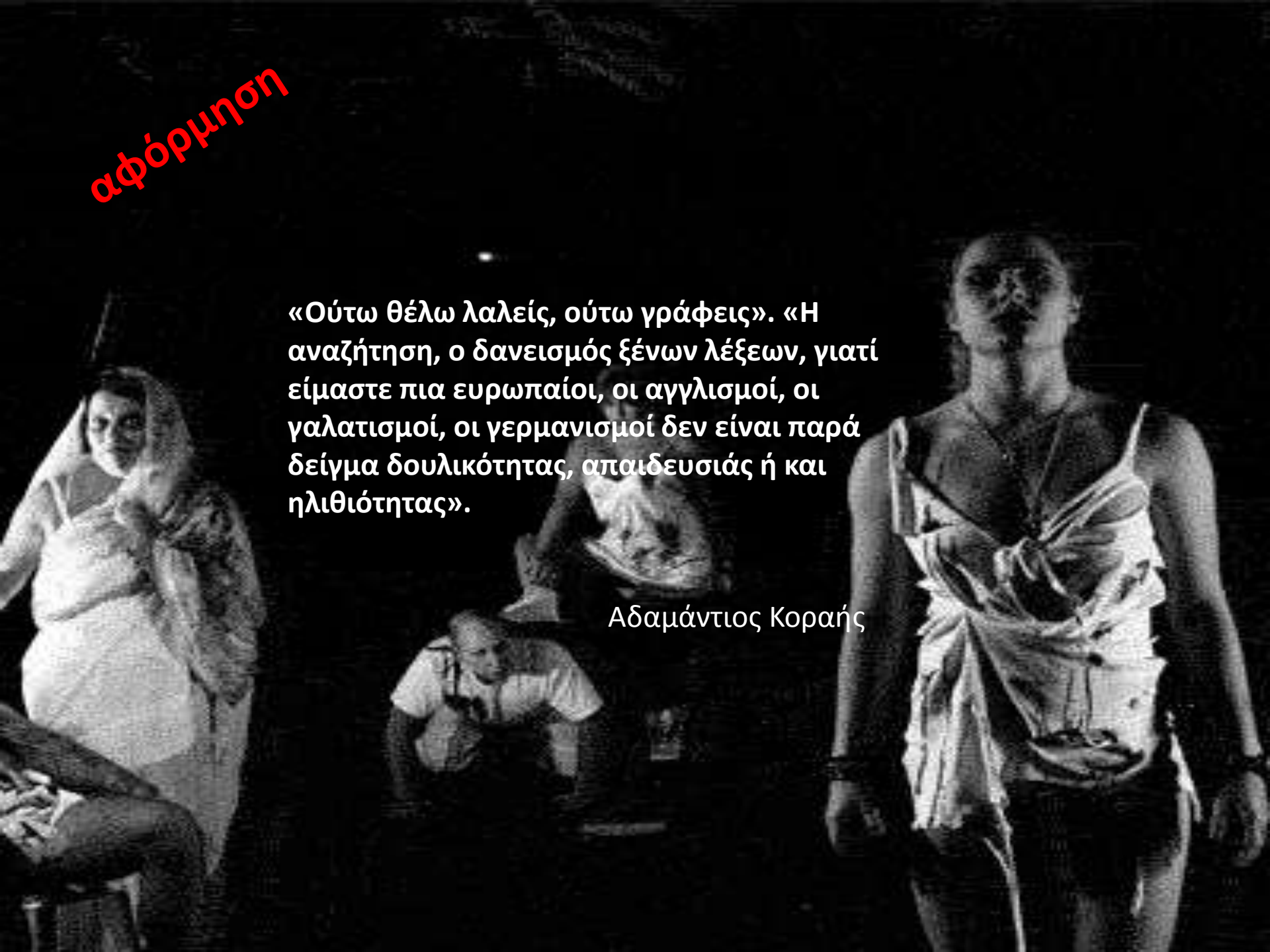


Σπύρος Αντωνέλλος
Ε.Μ.Ε.

αφόρμηση

«Ούτω θέλω λαλείς, ούτω γράφεις». «Η αναζήτηση, ο δανεισμός ξένων λέξεων, γιατί είμαστε πια ευρωπαίοι, οι αγγλισμοί, οι γαλατισμοί, οι γερμανισμοί δεν είναι παρά δείγμα δουλικότητας, απαιδευσιάς ή και ηλιθιότητας».

Αδαμάντιος Κοραΐς





Από την αρχή δίνονται στους μαθητές για ανάγνωση τα ακόλουθα ποιήματα (ή κάποια από αυτά ή άλλα):

• **Οδυσσέα Ελύτη**, [Τη Γλώσσα μου έδωσαν ελληνική], ψαλμός β', Άξιον Εστί

• **Κώστα Μόντη**, Έλληνες Ποιητές

• **Κωνσταντίνου Π. Καβάφη**:

- Ποσειδωνιάται

- Επιτύμβιον Αντιόχου,

βασιλέως Κομμαγηνής

- Επάνοδος από την Ελλάδα

• **Νικηφόρου Βρεττάκου**,

- Η ελληνική γλώσσα

- Ο αγρός των λέξεων

- Μετά την ανάγνωση:

- Πρώτες εντυπώσεις

- Εντοπισμός κοινού θεματικού άξονα



Ποιήματα

Οδυσσέας Ελύτης

Τη γλώσσα μου έδωσαν ελληνική, Από το Άξιον Εστί:

Τη γλώσσα μου έδωσαν ελληνική.
το σπίτι φτωχικό στις αμμουδιές του Ομήρου...

Μονάχη έγνοια η γλώσσα μου στις αμμουδιές του Ομήρου...

Εκεί σπάροι και πέρκες
ανεμόδαρτα ρήματα
ρεύματα πράσινα μες στα γαλάζια
όσα είδα στα σπλάχνα μου ν' ανάβουνε
σφουγγάρια, μέδουσες

με τα πρώτα λόγια των Σειρήνων
όστρακα ρόδινα με τα πρώτα μαύρα ρίγη...

Μονάχη έγνοια η γλώσσα μου, με τα πρώτα μαύρα ρίγη...

Εκεί ρόδια, κυδώνια
θεοί μελαχρινοί, θείοι κ' εξάδελφοι
το λάδι αδειάζοντας μες στα πελώρια κιούπια.
Και πνοές από τη ρεματιά ευωδιάζοντας
λυγαριά και σχίνο
σπάρτο και πιπερόριζα
με τα πρώτα πιπίσματα των σπίνων
φαλμωδίες γλυκές με τα πρώτα-πρώτα Δόξα Σοι...





Μονάχη έγνοια η γλώσσα μου, με τα πρώτα-
πρώτα Δόξα Σοι!..

Εκεί δάφνες και βάγια
θυμιατό και λιβάνισμα

τις πάλες ευλογώντας και τα καριοφίλια

στο χώμα το στρωμένο με τ' αμπελομάντιλα ,

κνίσες, τσουγκρίσματα

και Χριστός Ανέστη

με τα πρώτα σμπάρα των Ελλήνων!
Αγάπες μυστικές με τα πρώτα λόγια του
Ύμνου...

Μονάχη έγνοια η γλώσσα μου, με τα πρώτα
λόγια του Ύμνου !..



Έλληνες ποιητές

Ελάχιστοι μας διαβάζουν,
ελάχιστοι ξέρουν τη γλώσσα μας,
μένουμε αδικαίωτοι και αχειροκρότητοι
σ' αυτή τη μακρινή γωνιά,
όμως αντισταθμίζει που γράφουμε Ελληνικά.

«Ποίηση του Κώστα Μόντη» 1962



Επιτύμβιον Αντιόχου, βασιλέως Κομμαγηνής

Μετά που επέστρεψε, περίλυπη, απ' την κηδεία του, η αδελφή του εγκρατώς και πράως ζήσαντος, του λίαν εγγραμμάτου Αντιόχου, βασιλέως Κομμαγηνής, ήθελ' ένα επιτύμβιον γι' αυτόν. Κι ο Εφέσιος σοφιστής Καλλίστρατος - ο κατοικών συχνά εν τω κρατιδίω της Κομμαγηνής, κι από τον οίκον τον βασιλικόν ασμένως κ' επανειλημμένως φιλοξενηθείς - το έγγραψε, τη υποδείξει Σύρων αυλικών, και το έστειλε εις την γραίαν δέσποιναν.

«Του Αντιόχου του ευεργέτου βασιλέως να υμνηθεί επαξίως, ω Κομμαγηνοί, το κλέος. Ήταν της χώρας κυβερνήτης προνοητικός. Υπήρξε δίκαιος, σοφός, γενναίος. Υπήρξεν έτι το άριστον εκείνο, Ελληνικός - ιδιότητα δεν έχ' η ανθρωπότης τιμιότεραν - εις τους θεούς ευρίσκονται τα πέραν.»

Κωνσταντίνος Π. Καβάφης



Ποσειδωνιάται

*Ποσειδωνιάταις τοις εν τω Τυρρηνικώ κόλπω το μεν εξ αρχής Έλλησιν ούσιν εκβαρβα-
ρώσθαι Τυρρηνοίς ή Ρωμαίοις γεγονόσι και την τε φωνήν μεταβεβληκέναι, τα τε πολλά
των επιτηδευμάτων, άγειν δε μιαν τινα αυτούς των εορτών των Ελλήνων έτι και νυν, εν
η συνιόντες αναμιμνήσκονται των αρχαίων ονομάτων τε και νομίμων, απολοφυράμενοι
προς αλλήλους και δακρύσαντες απέρχονται.*

ΑΘΗΝΑΙΟΣ

Την γλώσσα την ελληνική οι Ποσειδωνιάται
εξέχασαν τόσους αιώνας ανακατευμένοι
με Τυρρηνοίς, και με Λατίνους, κι' άλλους ξένους.

Το μόνο που τους έμενε προγονικό
ήταν μια ελληνική γιορτή, με τελετές ωραίες,
με λύρες και με αυλούς, με αγώνες και στεφάνους.

Κ' είχαν συνήθειο προς το τέλος της γιορτής
τα παλαιά τους έθιμα να διηγούνται,
και τα ελληνικά ονόματα να ξαναλένε,
που μόλις πια τα καταλάμβαναν ολίγοι.
Και πάντα μελαγχολικά τελείων' η γιορτή τους.
Γιατί θυμούνταν που κι' αυτοί ήσαν Έλληνες-
Ιταλιώται έναν καιρό κι' αυτοί·
και τώρα πώς εξέπεσαν, πώς έγιναν,
να ζουν και να ομιλούν βαρβαρικά
βγαλμένοι -ω συμφορά!- απ' τον ελληνισμό.

Κωνσταντίνος Π. Καβάφης





Επάνοδος από την Ελλάδα

Ώστε κοντεύουμε να φθάσουμε, Έρμιππε.
Μεθαύριο θα ρρώ· έτσ' είπε ο πλοίαρχος.
Τουλάχιστον στην θάλασσά μας πλέουμε·
νερά της Κύπρου, της Συρίας, και της
Αιγύπτου,
αγαπημένα των πατρίδων μας νερά.
Γιατί έτσι σιωπηλός; Ρώτησε την καρδιά σου,
όσο που απ' την Ελλάδα μακρυνόμεθα
δεν χαίροσουν και συ; Αξίζει να γελιούμαστε;-
αυτό δεν θα 'ταν βέβαια ελληνοπρεπές.
Ας την παραδεχθούμε την αλήθεια πια·
είμεθα Έλληνες κ' εμείς – τι άλλο είμεθα; -
αλλά με αγάπες και με συγκινήσεις
που κάποτε ξενίζουν τον Ελληνισμό.

Δεν μας ταιριάζει, Έρμιππε, εμάς τους
φιλοσόφους
να μοιάζουμε σαν κάτι μικροβασιλείς μας
(θυμάσαι πώς γελούσαμε με δαύτους
σαν επισκέπτονταν τα σπουδαστήρια μας)
που κάτω από το εξωτερικό τους το επιδεικτικά
ελληνοποιημένο, και (τι λόγος!) μακεδονικό,
καμιά Αραβία ξεμυτίζει κάθε τόσο
καμιά Μηδία και δεν περιμαζεύεται,
και με τι κωμικά τεχνάσματα οι καημένοι
πασχίζουν να μη παρατηρηθεί.
Α όχι δεν ταιριάζουνε σ' εμάς αυτά.
Σ' Έλληνας σαν κ' εμάς δεν κάνουν τέτοιες
μικροπρέπειες.
Το αίμα της Συρίας και της Αιγύπτου
που ρέει μες στες φλέβες μας να μη
ντραπούμε,
να το τιμήσουμε και να το καυχηθούμε.

Κ. Π. Καβάφης (Από τα *Κρυμμένα Ποιήματα 1877;-1923*,
Ίκαρος 1993)

Νικηφόρος Βρεττάκος

Ἡ Ἑλληνική γλῶσσα

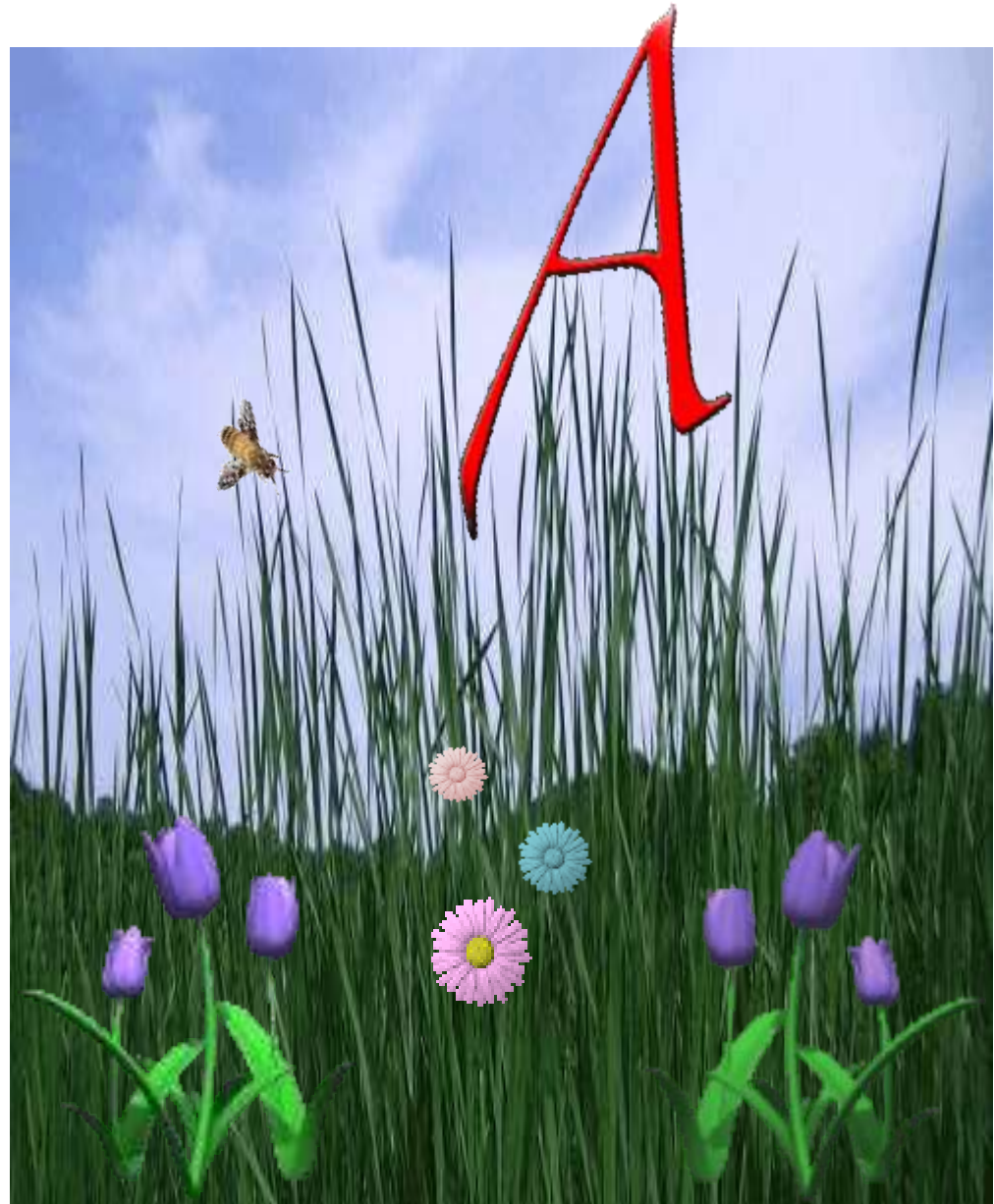
**Ὅταν κάποτε φύγω ἀπὸ τοῦτο τὸ φῶς
θὰ ἐλιχθῶ πρὸς τὰ πάνω ὅπως ἓνα
ρυακάκι ποὺ μουρμουρίζει.
Κι ἂν τυχὸν κάπου ἀνάμεσα
στοὺς γαλάζιους διαδρόμους
συναντήσω ἀγγέλους, θὰ τοὺς
μιλήσω ἑλληνικά, ἐπειδὴ
δὲν ξέρουνε γλῶσσες. Μιλᾶνε
μεταξὺ τους μὲ μουσική.**

Ο αγρός των λέξεων

Όπως η μέλισσα γύρω από ένα άγριο
λουλούδι, όμοια κ' εγώ. Τριγυρίζω
διαρκώς γύρω απ' τη λέξη.

Ευχαριστώ τις μακριές σειρές
των προγόνων, που δούλεψαν τη φωνή,
την τεμάχισαν σε κρίκους, την κάμαν
νοήματα, τη σφυρηλάτησαν όπως
το χρυσάφι οι μεταλλουργοί κ' έγινε
Όμηροι, Αισχύλοι, Ευαγγέλια
κι άλλα κοσμήματα.

Με το νήμα
των λέξεων, αυτόν το χρυσό
του χρυσού, που βγαίνει απ' τα βάθη
της καρδιάς μου, συνδέομαι• συμμετέχω
στον κόσμο.
Σκεφτείτε
Είπα και έγραψα, «Αγαπώ».



Νικηφόρος Βρεττάκος



Δοκίμια - Άρθρα

1. Μιχ. Καλόπουλος, «Έχουν πει για την ελληνική γλώσσα», Συλλογή απόψεων.
2. Δημ. Σταματάτος, «Τη Γλώσσα μου έδωσαν ελληνική;»
<http://elpidablog.blogspot.com/>.
3. «Η Διακήρυξη της Ακαδημίας Αθηνών για το πρόβλημα των «greeklish», filologos10.wordpress.com.
4. Α. Αλεξάνδρου, «Ο Οδυσσέας Ελύτης και η Κύπρος».
5. «Ο λόγος του Οδυσσέα Ελύτη στην Κύπρο», εφ. Ο ΠΟΛΙΤΗΣ, Ιαν 2010.

Το βασικό κείμενο – Επισημάνσεις

1953: «Άξιον Εστί»: Γεμάτο φύση, παράδοση, ιστορία και αποτελείται από τρία μέρη: Τη **Γένεση**, τα **Πάθη** και το **Δοξαστικό**. Αγγίζει τα πάθη του ελληνισμού και στο τέλος ξεπηδά «αυτός ο κόσμος ο μικρός ο Μέγας». Περιέχει σπάνιους λυρικούς συνδυασμούς. Στον β' ψαλμό (Τα Πάθη) η γλώσσα χρησιμοποιείται ως ενιαίο σύνολο από την αρχαιότητα ως σήμερα. Διαφαίνεται η αγωνία του για τη γλώσσα στο «Μονάχη έγνοια η γλώσσα μου στις αμμουδιές του Ομήρου».

Τη γλώσσα μου έδωσαν ελληνική.
το σπίτι φτωχικό στις αμμουδιές του
Ομήρου...

Μονάχη έγνοια η γλώσσα μου στις
αμμουδιές του Ομήρου...



-Καθορίζεται ο χώρος (λιτό τοπίο, καθαρά ελληνικό).

-Η ένδεια του ελληνικού τοπίου έρχεται σε αντιδιαστολή με τον πλούτο της ελληνικής γλώσσας (φτωχικό σπίτι/Τα πρώτα γραπτά μνημεία λόγου (Όμηρος)).

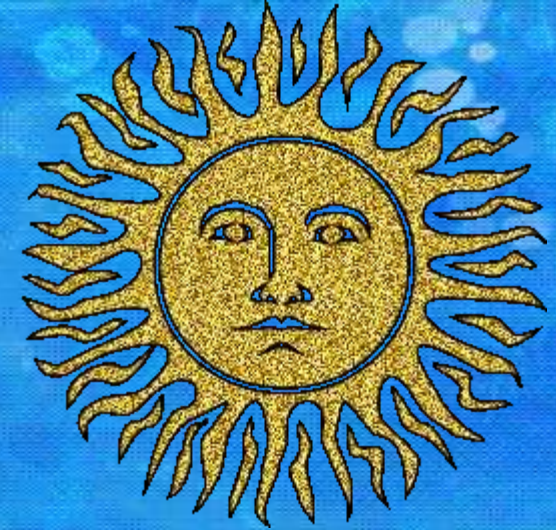
-Το ποιητικό υποκείμενο (Π.Υ.) συνειδητοποιεί το χρέος του απέναντι στους προγόνους του.

(Η γλώσσα = η διατήρησή της = μοναδική έγνοια= υποδήλωση της αποστολής κάθε πνευματικού ανθρώπου/κάθε Έλληνα) – Εμφαντική δήλωση της ιθαγένειας του Π.Υ.)



Εκεί σπάροι και πέρκες
ανεμόδαρτα ρήματα
ρεύματα πράσινα μες στα γαλάζια

Κατάδυση του Π.Υ. στη
θάλασσα.
Τι ανακαλύπτει;



- Το τοπίο της ποιητικής του γεωγραφίας είναι γεμάτο από ήχους/φωνές της θάλασσας.
- Η γλώσσα του είναι άρρηκτα δεμένη με τον κόσμο των βυθών, τον κόσμο του νερού. (Παρήχηση του «ρ»: σπάροι / πέγκες / ανεμόδαρτα ρήματα / ρεύματα πράσινα...).




όσα είδα στα σπλάχνα μου ν' ανάβουνε
σφουγγάρια, μέδουσες

με τα πρώτα λόγια των Σειρήνων


όστρακα ρόδινα με τα πρώτα μαύρα ρίγη...



- Διάχυτος ερωτισμός / Μικρή «Αποκάλυψη» ο βυθός.
- Τα όστρακα, τα σφουγγάρια, οι μέδουσες και οι σειρήνες τον βοηθούν να ανακαλύψει τον ερωτικό του κόσμο και να νιώσει τον «περίεργο φόβο» του ερωτικού σκιρτήματος.
- Οι ζωντανοί οργανισμοί της θάλασσας ονομάζουν τα συναισθήματά του και παίρνουν το σχήμα των λέξεων με βάση τη μορφή τους.
- Τα ρήματα έχουν ιδιαίτερη σημασία: «είδα, ανάβουνε»: Το Π.Υ. «γνώρισε» και «παθιάστηκε». Αυτή είναι και μία από τις αξίες της μητρικής γλώσσας: η γνώση της φέρνει τη μαγεία, το πάθος, την έκπληξη για όσα μπορούν να εκφραστούν μέσα από τις λέξεις που τη συνθέτουν, συνδυασμένα με τον χώρο και την ιστορία του.



**Μονάχη έγνοια η γλώσσα μου,
με τα πρώτα μαύρα ρίγη...**



- Ο στίχος
επαναλαμβάνεται για να
τονίσει εδώ την
ερωτική σχέση του Π.Υ. με
τη γλώσσα.

-Ολοκληρώνεται η
κατάδυση του Π.Υ. Δόθηκε
με ύφος ανάλογο του
μυστηρίου των βυθών.

Εκεί ρόδια, κυδώνια



- Η **ανάδυση** ξεκινάει με αναφορά στα ρόδια/κυδώνια που συμβολίζουν τη γονιμότητα, την ευφορία, την καλοτυχία. Στον Όμηρο και στην «Οδύσσεια» υπάρχει αναφορά στη ροδιά. Ειδικότερα, αναφέρεται ότι το φυτό καλλιεργούνταν στους κήπους του βασιλιά Αλκίνοου. Στους «Βίους Παράλληλους» του Πλούταρχου, αναφέρεται πως η νύφη κι ο γαμπρός θα έπρεπε να κλείνονταν σ' ένα δωμάτιο και να φάνε ένα κυδώνι μαζί». Στο ποίημα ο Οδ. Ελύτης ενεργοποιεί όλες τις αισθήσεις μας προκειμένου να κατανοήσουμε την πολυσημία, τη διαχρονικότητα της ελληνικής γλώσσας.

θεοί μελαχρινοί, θείοι κ' εξάδελφοι
το λάδι αδειάζοντας μες στα
πελώρια κιούπια.






Μνήμες από την Τίρυνθα και την Κνωσό. Οι θεοί είναι μορφές οικείες / ανθρωπομορφισμός των θεών = ο Έλληνας δημιούργησε τα πάντα σύμφωνα με τα ανθρώπινα μέτρα. Οι τοιχογραφίες τον συνδέουν με το παρελθόν και σ' αυτές ανακαλύπτει μορφές φιλικές.



Και πνοές από τη ρεματιά ευωδιάζοντας
λυγαριά και σχίνο

σπάρτο και πιπερόριζα

με τα πρώτα πιπίσματα των σπίνων



Περιγραφή της ελληνικής φύσης. Η παρήχηση του π είναι χαρακτηριστική: **Π**νοές, **σπ**άρτα, **πιπε**ρόριζα, **πιπί**σματα, **σπίν**ων. Η ελληνική γλώσσα «αντιγράφει» τους ήχους και τη μορφή του ελληνικού τοπίου: π.χ.:

Π = λιτό ελληνικό σπίτι.



ψαλμωδίες γλυκές με τα πρώτα-πρώτα
Δόξα Σοι...

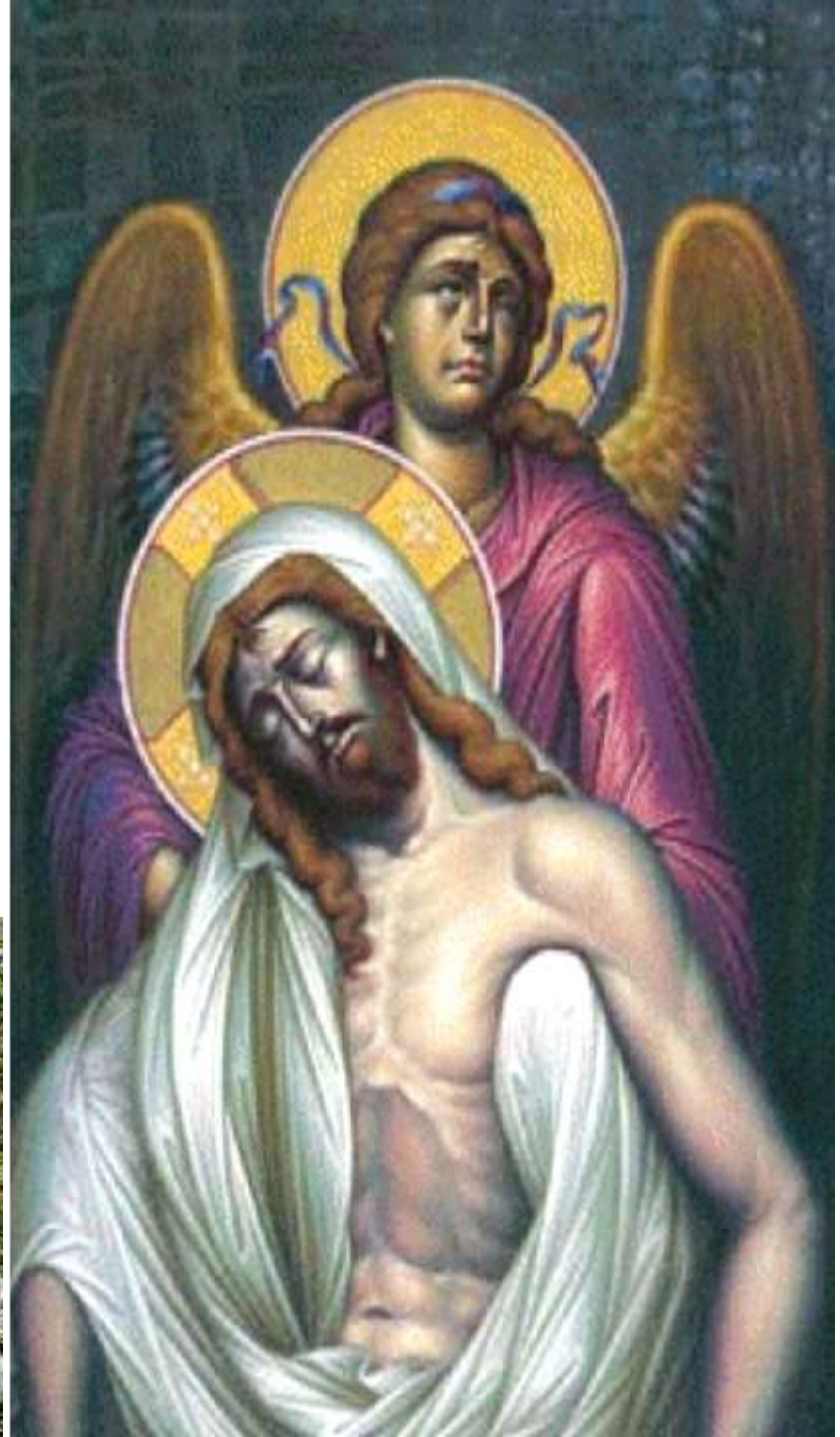
Μονάχη έγνοια η γλώσσα μου, με τα
πρώτα-πρώτα Δόξα Σοι!..



Ἦχος λ̣ π̣ ς̣ Νη

γ
α

Η αδιάσπαστη συνέχεια της ελληνικής γλώσσας δίνεται μέσα από το ιστορικό παρελθόν του ελληνισμού. Ο αφηγητής με εξαιρετική εικονοπλασία «πέρασε» από τα αρχαϊκά χρόνια στη βυζαντινή εποχή και συγκεκριμένα στη βυζαντινή υμνογραφία. Η ελληνική γλώσσα απέδωσε αριστοτεχνικά τη σχέση του Έλληνα με τον θεό του.





Εκεί δάφνες και βάγια
θυμιατό και λιβάνισμα
τις πάλες ευλογώντας και τα καριοφίλια
στο χώμα το στρωμένο με τ'
αμπελομάντιλα
κνίσες, τσουγκρίσματα
και Χριστός Ανέστη
με τα πρώτα συμπάρα των Ελλήνων!





Η εικόνα του ελληνικού Πάσχα είναι άμεσα συνυφασμένη με τον αγώνα για ανεξαρτησία του Ελληνικού Έθνους.

Γλώσσα και αγώνας για ελευθερία συμπορεύονται. **«Μήγαρις έχω τίποτες άλλο στο νου πάρεξ ελευθερία και γλώσσα»** (Δ. Σολωμός).

A black and white photograph of a nuclear mushroom cloud explosion. The cloud is large and billowing, with a bright white base where the explosion occurred. In the background, a city skyline is visible against a cloudy sky. The overall tone is somber and dramatic.

**Αγάπες μυστικές με τα πρώτα λόγια του
Ύμνου...**

**Μονόχη γνώσια η γλώσσα μου, με τα
πρώτα λόγια του Ύμνου!..**



Η έμμεση αναφορά στο έπος του 1940 (πρώτα σμπάρα), οδηγεί στην ολοκλήρωση του ψαλμού αυτού από το «Άξιον Εστί».

Η ελληνική γλώσσα αποτελεί βασικό στοιχείο για τη συνέχεια του ελληνισμού μέσα στον χρόνο και αποστολή του κάθε Έλληνα είναι η διατήρηση αλλά και η γνώση του τι αντιπροσωπεύει (Δ. Σολωμού, «Ύμνος εις την Ελευθερία»).

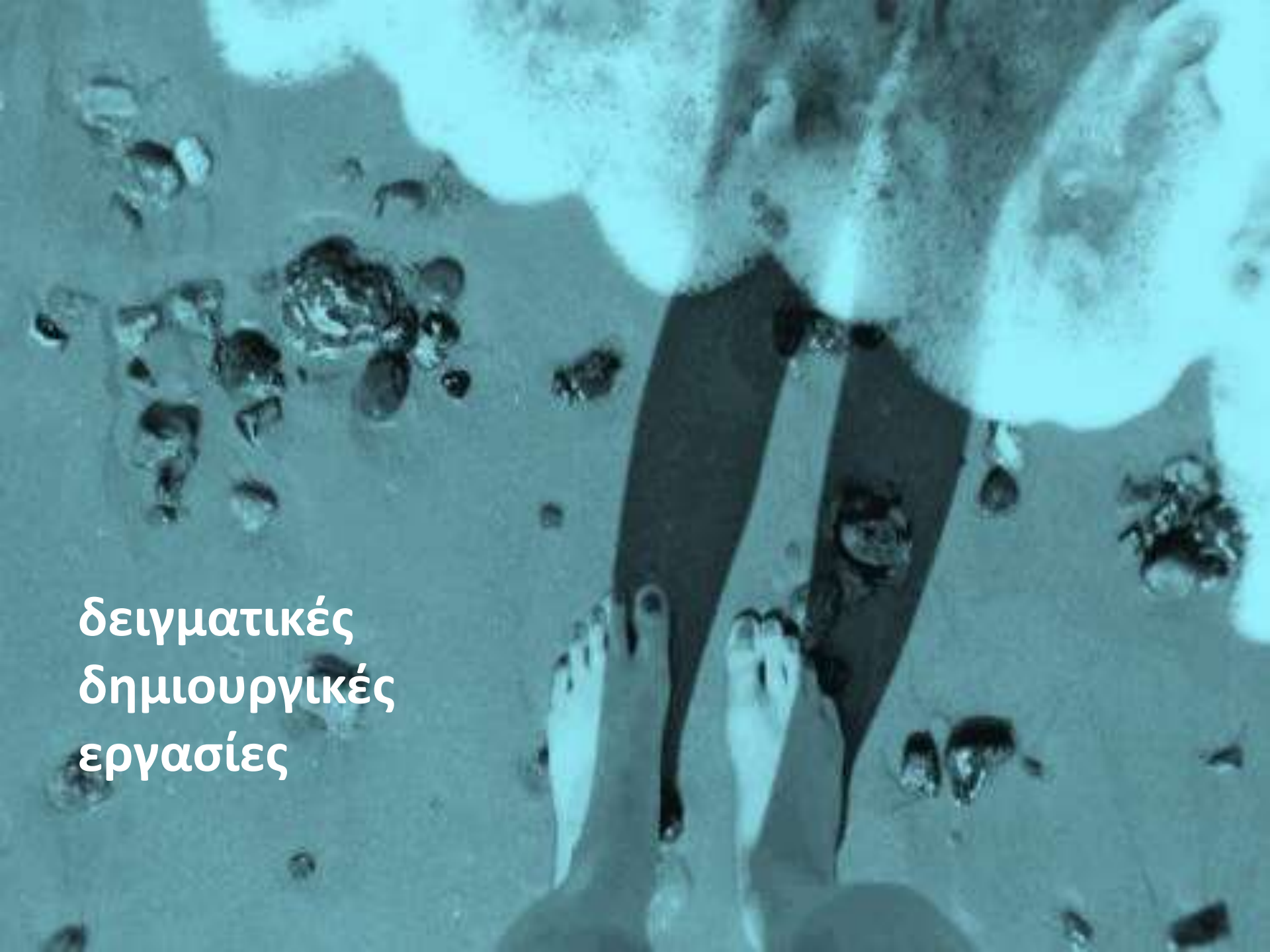
Διαβάστε...

Γιώργος Σεφέρης, «Δοκιμές» Α' σελ. 177: «Η Ελληνική Γλώσσα, ο άνθρωπος, η θάλασσα [...]. Για κοιτάξτε πόσο θαυμάσιο πράγμα είναι να λογαριάζει κανείς πως, από την εποχή που μίλησε ο Όμηρος ως τα σήμερα, μιλούμε, ανασαίνουμε και τραγουδούμε με την ίδια γλώσσα. Κι αυτό δεν σταμάτησε ποτέ, είτε σκεφτούμε την Κλυταιμνήστρα που μιλά στον Αγαμέμνονα, είτε την Καινή Διαθήκη, είτε τους ύμνους του Ρωμανού και τον Διγενή Ακρίτα, είτε το Κρητικό Θέατρο και τον *Ερωτόκριτο*, είτε το δημοτικό τραγούδι...». Πόσο παράταιρα ακούγονται κάποιοι, όταν λένε: «Η αρχαία είναι άλλη γλώσσα, δεν είναι μια γλώσσα με την ελληνική...».

Ο Οδυσσέας Ελύτης σε συνέντευξή του στην εφημερίδα «Τα Νέα» δήλωσε: «Εγώ δεν ξέρω να υπάρχει παρά μια γλώσσα, η ενιαία γλώσσα, η Ελληνική, όπως εξελίχθηκε από την Αρχαία, που έφτασε να είναι το μεγάλο καμάρι μας και το μεγάλο μας στήριγμα... Το να λέει ο Έλληνας ποιητής, ακόμα και σήμερα, *ο ουρανός, η θάλασσα, ο ήλιος, η σελήνη, ο άνεμος*, όπως το έλεγαν η Σαπφώ και ο Αρχίλοχος, δεν είναι μικρό πράγμα. Είναι πολύ σπουδαίο. Επικοινωνούμε κάθε στιγμή μιλώντας με τις ρίζες που βρίσκονται εκεί: Στα Αρχαία Ελληνικά».

Τελικά: Η αδιάσπαστη συνέχεια της Ελληνικής Γλώσσας, αποδεικνύει ότι είναι μια γλώσσα ξεχωριστή ανάμεσα στις 2.500 άλλες γλώσσες που ομιλούνται στον πλανήτη μας.



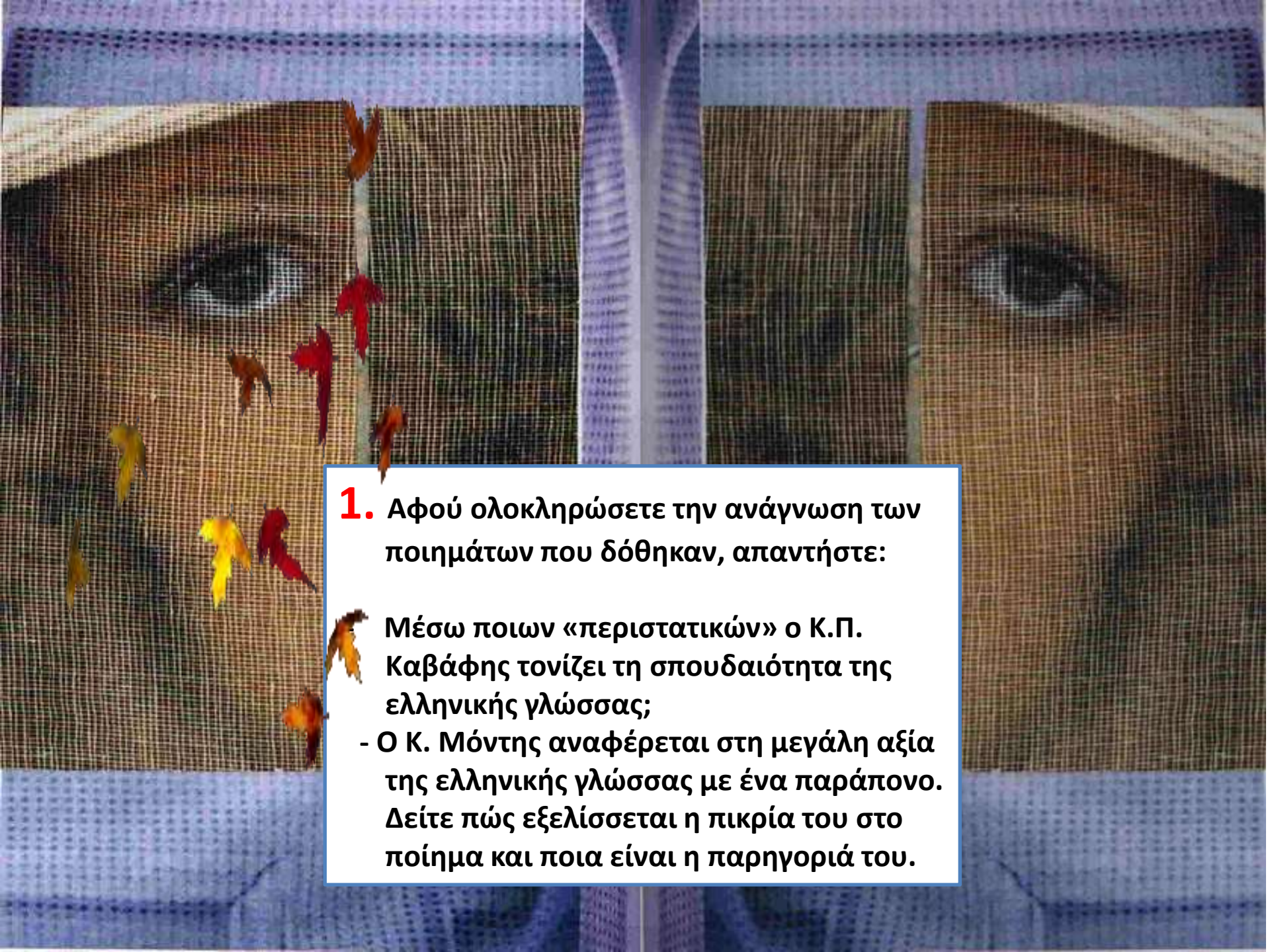
A photograph of a person's legs and feet on a sandy beach. The person is wearing dark shorts and is standing on the sand. The beach is covered with many seashells of various sizes and colors. The image has a blue tint.

δειγματικές
δημιουργικές
εργασίες



Οι εργασίες που προτείνονται έχουν ως βάση τα ποιητικά κείμενα που δόθηκαν για συνανάγνωση ή και δοκίμια/άρθρα σχετικά με το θέμα της γλώσσας.

Οι εργασίες που προκύπτουν από τη μελέτη δοκιμίων ή άρθρων, βοηθούν στην παραγωγή λόγου, στην έρευνα και εξασκούν τους μαθητές στην έκθεση – έκφραση. Ο εκπαιδευτικός μπορεί να προβεί σε συνδυασμό εργασιών, αν αυτό ενδιαφέρει τους μαθητές του.



1. Αφού ολοκληρώσετε την ανάγνωση των ποιημάτων που δόθηκαν, απαντήστε:

Μέσω ποιων «περιστατικών» ο Κ.Π. Καβάφης τονίζει τη σπουδαιότητα της ελληνικής γλώσσας;

- Ο Κ. Μόντης αναφέρεται στη μεγάλη αξία της ελληνικής γλώσσας με ένα παράπονο. Δείτε πώς εξελίσσεται η πικρία του στο ποίημα και ποια είναι η παρηγοριά του.



2. Να αντιπαραβάλετε τα ποιήματα που δόθηκαν για μελέτη, συγκρίνοντας:

(α) τους εκφραστικούς τρόπους που χρησιμοποιούνται σε κάθε ποίημα, προκειμένου να δηλωθεί η αξία της ελληνικής γλώσσας.

(β) τον σκηνικό χώρο των ποιημάτων.





3. Μελετήστε τα ποιήματα του Οδυσσέα Ελύτη «Τη Γλώσσα μου έδωσαν ελληνική» και του Νικηφόρου Βρεττάκου «Η ελληνική γλώσσα». Να επισημάνετε όλα τα προσδιοριστικά (ουσιαστικά, επίθετα, περιφράσεις) που χρησιμοποιούνται στα δύο ποιήματα. Τι παρατηρείτε;



4. Στο ποίημα του Κ.Π. Καβάφη «Επάνοδος από την Ελλάδα», ο αφηγητής απευθύνεται σ' έναν φανταστικό συνταξιδιώτη, τον Έρμιππο. Παρακολουθήστε την επιχειρηματολογία του και σχολιάστε τους πέντε τελευταίους στίχους.



5. Στο ποιήματα του Κ.Π.Καβάφη «Ποσειδωνιάται» και του Κ. Μόντη «Έλληνες Ποιητές» το Π.Υ. εκφράζει ένα μεγάλο παράπονο.

(α) Ποιο είναι αυτό; Τι το προκάλεσε;

(β) Ποιοι στίχοι από το ποίημα του Οδυσσέα Ελύτη αποτελούν την απάντηση για να αρθεί, τελικά, το παράπονο των δύο άλλων ποιητών;

6. Να συγκρίνετε τον τρόπο που αναφέρονται στη διαχρονικότητα της ελληνικής γλώσσας ο Οδυσσεύς Ελύτης στο ποίημα «Τη Γλώσσα μου έδωσαν ελληνική» και ο Νικηφόρος Βρεττάκος στο ποίημα με τίτλο «Ο αγρός των λέξεων». Τι έχετε να παρατηρήσετε;



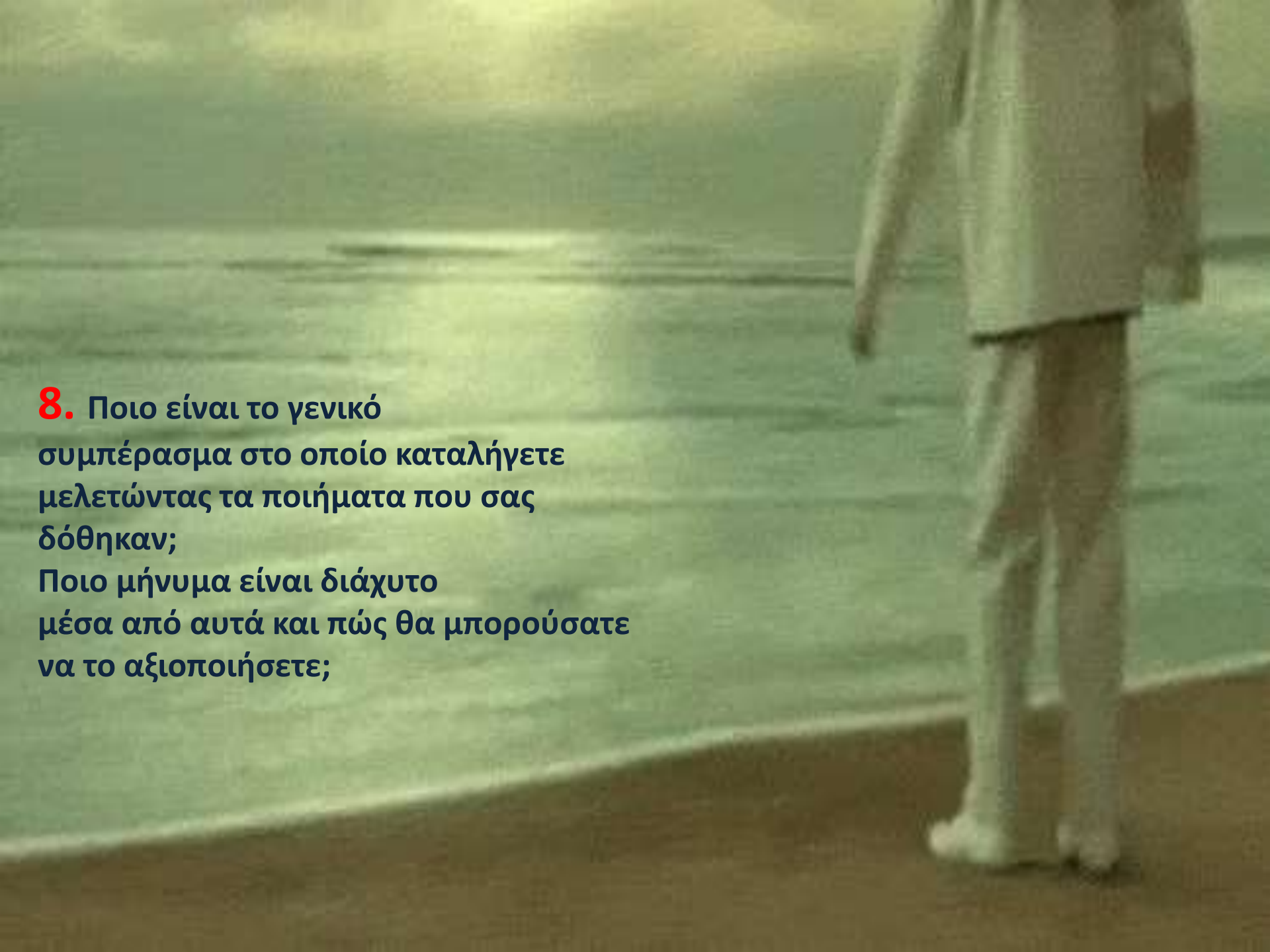
7. Συνεργαστείτε με τον διπλανό σας και φτιάξτε την ακόλουθη τυπολογία του ποιήματος του Οδυσσέα Ελύτη «Τη Γλώσσα μου έδωσαν ελληνική»:



Κατάδυση			Ανάδυση		
Εικόνες	Ήχοι Αισθήσεις	Σχήματα Λόγου	Εικόνες	Ήχοι Αισθήσεις	Σχήματα Λόγου

Παρατηρήσεις:

.....

A person wearing a white dress is walking on a sandy beach. The background shows the ocean and a sunset sky with warm, golden light. The person is walking away from the camera towards the right side of the frame.

8. Ποιο είναι το γενικό συμπέρασμα στο οποίο καταλήγετε μελετώντας τα ποιήματα που σας δόθηκαν;
Ποιο μήνυμα είναι διάχυτο μέσα από αυτά και πώς θα μπορούσατε να το αξιοποιήσετε;



«Μου εδόθηκε, αγαπητοί φίλοι, να γράφω σε μια γλώσσα που μιλιέται μόνον από μερικά εκατομμύρια ανθρώπων. Παρ' όλα αυτά είναι μια γλώσσα που μιλιέται επί δυόμισι χιλιάδες χρόνια χωρίς διακοπή και μ' ελάχιστες διαφορές. Η χώρα μου είναι μικρή σε έκταση χώρου και απέραντη σε έκταση χρόνου».

9. Φανταστείτε ότι είστε δημοσιογράφοι και παρακολουθείτε την ομιλία του ποιητή στην τελετή απονομής του βραβείου Νόμπελ στη Σουηδία. Πώς θα σχολιάζατε σε άρθρο σας στην εφημερίδα την επόμενη ημέρα τον λόγο του Οδυσσέα Ελύτη;

Οδ. Ελύτης, Από την ομιλία του κατά την τελετή απονομής του βραβείου Νόμπελ στις 10/12/1979



Α

α β γ δ ε ζ
η θ ι κ λ μ
ν ξ ο π ρ σ
τ υ φ χ φ ω

10. Σας έχει δοθεί μια σειρά απόψεων διάφορων πνευματικών ανθρώπων γύρω από την αξία της ελληνικής γλώσσας. Να μελετήσετε αυτές τις απόψεις και να σχολιάσετε σε άρθρο σας που θα δημοσιευτεί στο περιοδικό του σχολείου σας, μία από αυτές.
(350 λέξεις)



11. Στη διακήρυξη της Ακαδημίας Αθηνών για το πρόβλημα των «greeklish», τονίζεται το πρόβλημα αντικατάστασης του ελληνικού αλφαβήτου από το λατινικό σε κείμενα παραγόμενα από τους Η/Υ (ή και τα κινητά τηλέφωνα). Ποια είναι η θέση των ακαδημαϊκών σχετικά με το πρόβλημα αυτό; Πώς θα μπορούσατε να δραστηριοποιηθείτε στο σχολείο σας προκειμένου να ευαισθητοποιήσετε τους συμμαθητές σας;





12. Στις 5 Αυγούστου του 1980, ο Οδυσσέας Ελύτης, με την ευκαιρία του μνημόσυνου του Αρχιεπισκόπου Μακαρίου Γ΄ στη Λευκωσία, μιλά για τη σημασία της ελληνικής γλώσσας. Να μελετήσετε τα αποσπάσματα από την ομιλία του που σας έχουν δοθεί.

Ποιες αντιστοιχίες εντοπίσατε στην ομιλία αυτή και στο απόσπασμα από το «Άξιον Εστί» [Τη γλώσσα μου έδωσαν ελληνική];

Φιλικά
Γεφύρι

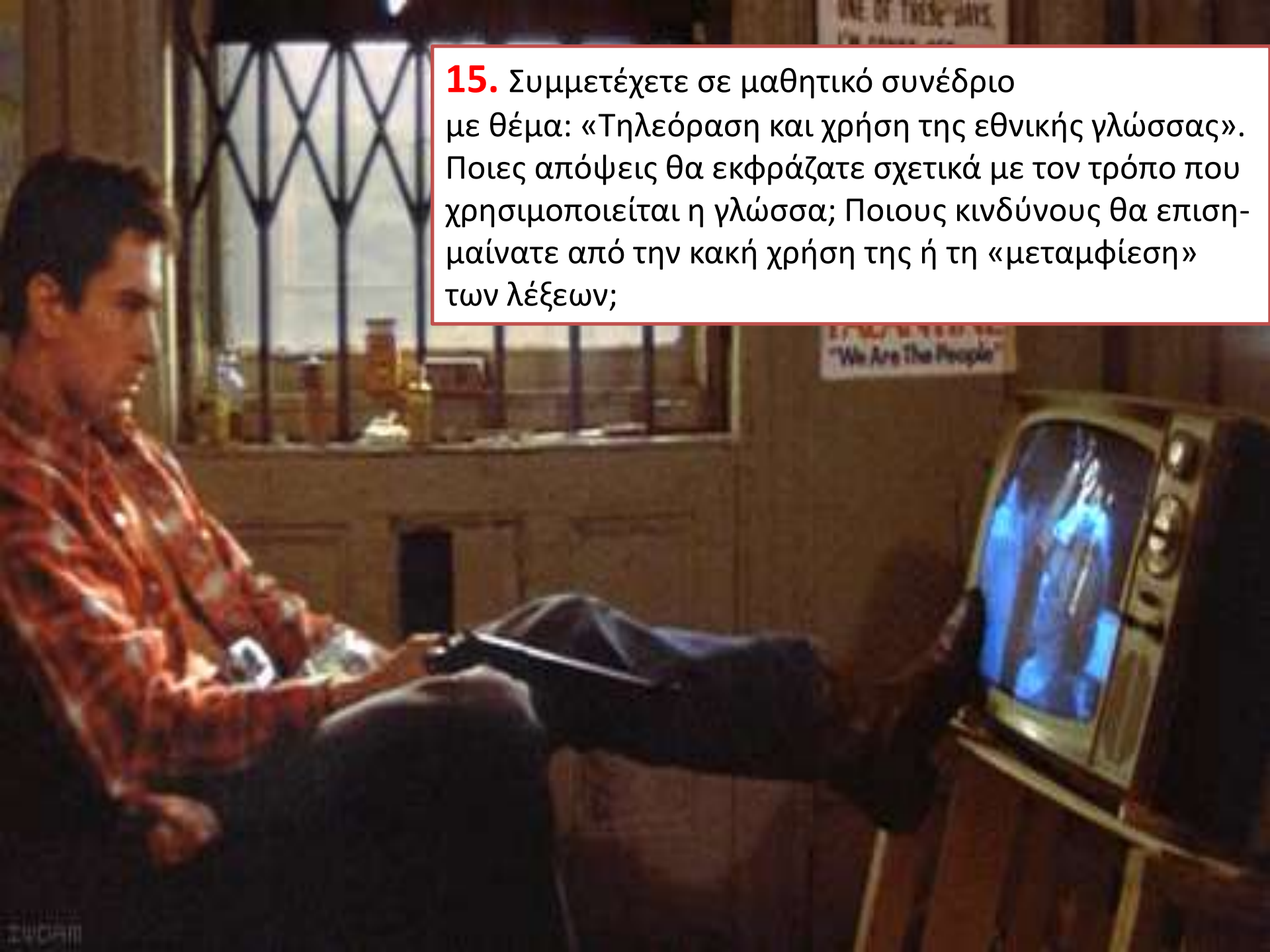
13. Σχετικά πρόσφατα οι Ισπανοί Ευρωβουλευτές ζήτησαν να καθιερωθεί η Ελληνική ως η επίσημη γλώσσα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, υποστηρίζοντας ότι **«το να μιλά κανείς για Ενωμένη Ευρώπη χωρίς την Ελληνική, είναι σα να μιλά σ' έναν τυφλό για χρώματα».**

Μελετήστε το άρθρο που σας έχει δοθεί με τίτλο «Τη Γλώσσα μου έδωσαν ελληνική;» και σχολιάστε τα επιχειρήματα που ενισχύουν τη θέση των Ισπανών Ευρωβουλευτών.





14. Στη σελίδα [«Ο ποιητής στο Διαδίκτυο»](#) υπάρχουν αρχεία ήχου και εικόνας. Δείτε και ακούστε όποια και όσα θέλετε κρατώντας σημειώσεις για τις λέξεις, τις φράσεις και τις εικόνες — τα μοτίβα που παρουσιάζονται πιο συχνά στην ποίηση του Οδ. Ελύτη. Μπορείτε, επίσης, να ανοίξετε το ευρετήριο των ποιητικών συλλογών και να κάνετε την έρευνά σας και εκεί.

A man in a plaid shirt is sitting in a chair, watching a television. The television is on a stand and shows a blue-tinted image. In the background, there is a window with a decorative frame and a sign that says "We Are The People".

15. Συμμετέχετε σε μαθητικό συνέδριο με θέμα: «Τηλεόραση και χρήση της εθνικής γλώσσας». Ποιες απόψεις θα εκφράζατε σχετικά με τον τρόπο που χρησιμοποιείται η γλώσσα; Ποιους κινδύνους θα επισημαίνατε από την κακή χρήση της ή τη «μεταμφίεση» των λέξεων;



16. Ο Καθηγητής Γλωσσολογίας Γ. Μπαμπινιώτης υποστηρίζει ότι τα γνωρίσματα που καθορίζουν την ιδιαιτερότητα της ελληνικής γλώσσας είναι τα εξής:

- 1) Η διεθνής παρουσία της στις πολιτισμικές γλώσσες.
- 2) Η αρχαιότητα και η αδιάκοπη προφορική και γραπτή της παράδοση.
- 3) Η στενή σχέση της αρχαίας με τις μετέπειτα μορφές της και με τη σύγχρονη Ελληνική.

Συζητήστε τις απόψεις αυτές και με βάση τις γνώσεις σας να αναφέρετε παραδείγματα.



17. «Από τα ομηρικά έπη μέχρι το λόγο του Ελύτη, η ελληνική γλώσσα είναι ένα ενιαίο φαινόμενο, συνεχές και αδιαίρετο. Γι' αυτό και είναι έγκλημα κατά της κοινωνίας και της ατομικής καλλιέργειας να μη διδάσκονται σωστά τα αρχαία ελληνικά. Είναι απαράδεκτο τα νέα παιδιά να μην μπορούν να κατανοήσουν τον Παπαδιαμάντη και το Ευαγγέλιο»: Να συζητήσετε την άποψη αυτή.

Β.Α. Προφυλλίδης,
Γλωσσική Πενία,
Εφ. Μακεδονία, 2007

I-CREATE



Αρχική



Προσθήκη

Αναζήτηση
Αναζήτηση
Αναζήτηση
Αναζήτηση
Αναζήτηση

Αναζήτηση

Επιχειρηματίας, Έλληνας, Γάλλος, Τούρκος, 100 χρόνια μετά...

Επιχειρηματίας, Έλληνας, Γάλλος, Τούρκος, 100 χρόνια μετά...



Επιχειρηματίας, Έλληνας, Γάλλος, Τούρκος, 100 χρόνια μετά...

Επιχειρηματίας, Έλληνας, Γάλλος, Τούρκος, 100 χρόνια μετά...



Επιχειρηματίας, Έλληνας, Γάλλος, Τούρκος, 100 χρόνια μετά...



Επιχειρηματίας, Έλληνας, Γάλλος, Τούρκος, 100 χρόνια μετά...

Αναζήτηση

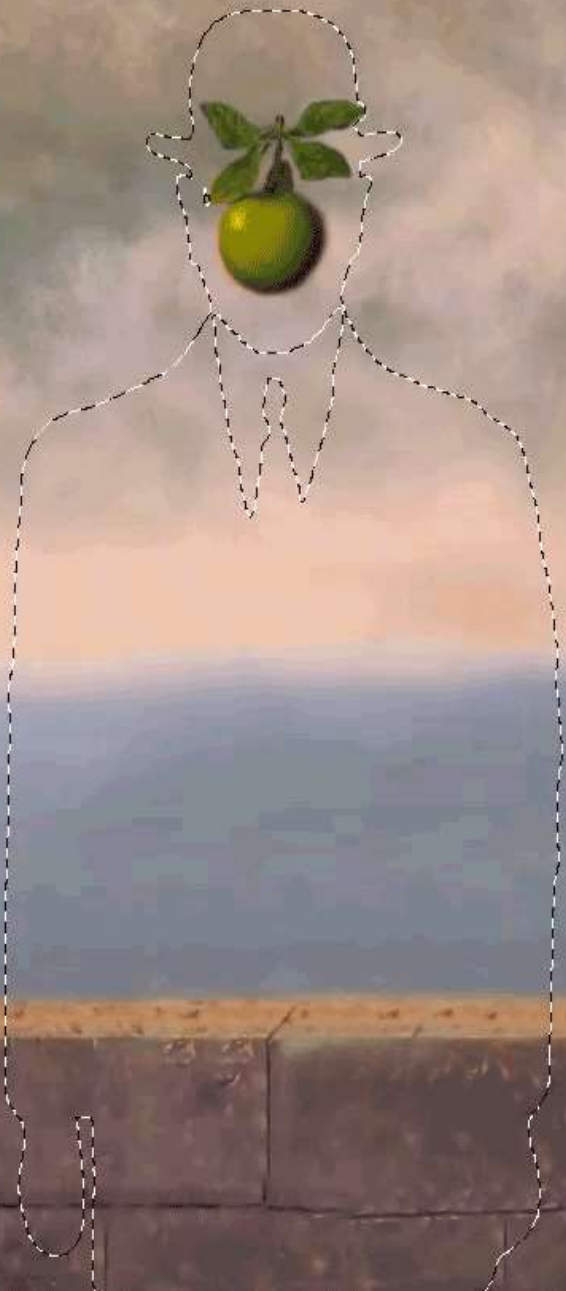
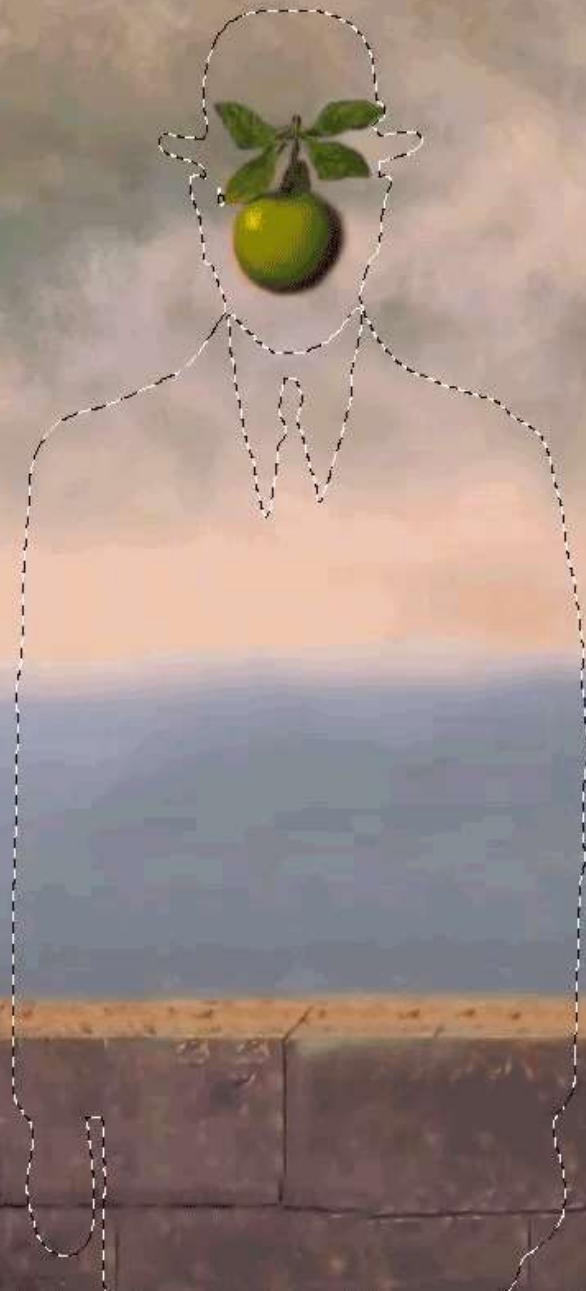


18. Μέσα από την πλατφόρμα www.i-create.gr της Εκπαιδευτικής Τηλεόρασης, ανεβάστε τη δική σας δημιουργική δουλειά για τον Οδυσσέα Ελύτη. Με την i-create η Εκπαιδευτική Τηλεόραση συναντά την Ψηφιακή Γενιά στους δικούς της χώρους, γίνεστε μέρος της κοινότητάς της, συνεχίζοντας αυτή τη διαδρομή και με άλλες δράσεις.

«Όπου και να σας
βρίσκει το κακό
αδελφοί,
όπου και να θολώνει ο
νους σας,
μνημονεύετε Διονύσιο
Σολωμό
και μνημονεύετε
Αλέξανδρο
Παπαδιαμάντη.
Η λαλιά που δεν ξέρει
από ψέμα,
θα αναπαύσει το
πρόσωπο του
μαρτυρίου
με το λίγο βάμμα του
γλαυκού στα χείλη.»

Οδ. Ελύτης





τέλος